

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 23 października 2017 r.

ZP-KNPS.431.2.55.2017.GK

Pani
Teresa Felczak
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
Typu rodzinnego nr 5
w Nowej Rudzie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 6 i 9 października 2017 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2017, poz. 697, ze zm.) zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy: Grzegorz Kownacki – inspektor wojewódzki oraz Emilia Molska - Kaźmierczak – inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego nr 5 przy ul. Słonecznej 13 w Nowej Rudzie, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką” lub „kontrolowaną jednostką”.

Przedmiot kontroli obejmował działalność Placówki w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej oraz przestrzegania praw dziecka.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 9 czerwca 2017 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2017 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 października 2016 r. do dnia 6 października 2017 r. funkcję Dyrektora Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego nr 5 przy ul. Słonecznej 13 w Nowej Rudzie, pełniła Pani Teresa Felczak, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z uchybieniami, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w „Księżce kontroli Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego nr 5 w Nowej Rudzie”, pod numerem 1. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, akt osobowych oraz oświadczeń złożonych przez Panią Teresę Felczak, Dyrektora kontrolowanej jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 14-14)

Ilekcioć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. 2011, Nr 292, poz. 1720).

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

W oparciu o art. 101 ust. 2 ustawy, kontrolowana jednostka funkcjonowała na podstawie „Regulaminu Organizacyjnego Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego nr 5 z siedzibą w Nowej Rudzie”, zatwierdzonego uchwałą nr 280/2014 Zarządu Powiatu Kłodzkiego z dnia 30 grudnia 2014 r. Regulamin określał m.in. cele, zadania, organizację Placówki, standardy świadczonych usług, a także prawa i obowiązki wychowanków. Placówka powstała z dniem 1 stycznia 2015 roku, na podstawie uchwały nr XI/117/2014 Rady Powiatu Kłodzkiego z dnia 23 grudnia 2014 roku, w sprawie utworzenia Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego nr 5 w Nowej Rudzie.

(dowód: akta kontroli str. 14-15, 22-27)

Zgodnie z decyzją Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.60.2014 z dnia 7 listopada 2014 r. kontrolowana jednostka jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego z regulaminową liczbą 8 miejsc.

W dniu kontroli na podstawie analizy zestawienia tabelarycznego ewidencji wychowanków stwierdzono, że w Placówce umieszczonych zostało łącznie 8 dzieci, spełniając podstawę prawną określoną art. 95 ust. 4 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 28-31)

Dalsza część postępowania kontrolnego ujawniła, iż zgodnie z § 2 ust. 1 i § 8 ust.1 pkt 1-5 rozporządzenia, wychowankowie byli kierowani do Placówki z wymaganą dokumentacją w zakresie odpisów aktów urodzenia, orzeczeń sądu o umieszczeniu w Placówce, dokumentacji szkolnej, medycznej oraz dotyczącej prowadzonej pracy z rodziną i jej rezultatów.

Zgodnie z art. 93 ust. 4 ustawy, kontrolowana jednostka zapewniała dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajała jego niezbędne potrzeby w zakresie emocjonalnym, społecznym, rozwojowym, zdrowotnym, bytowym i religijnym. Powyższe spełniane były poprzez realizację planu pomocy opracowanego dla każdego wychowanka placówki opiekuńczo – wychowawczej, zgodnie z § 15 rozporządzenia.

W Placówce za pracę z rodziną odpowiedzialny był Dyrektor. Kontakty rodziców z dziećmi i warunki ich urlopowania ustalane były przez Dyrektora Placówki, z incydentalną sytuacją ingerencji Sądu. Dyrektor kontrolowanej jednostki pozostawał w regularnym kontakcie z instytucjami odpowiedzialnymi za pracę z rodziną i monitorującymi jej funkcjonowanie w środowisku zamieszkania. Współdziałanie z przedstawicielami Ośrodków Pomocy Społecznej, Sądów właściwych, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, pozwalało na aktualizację informacji na temat rodzin biologicznych dzieci, ich warunków socjalno - bytowych oraz diagnozę zmian poczynionych przez rodziców, umożliwiających powrót dzieci do rodziny. Pozyskiwanie informacji w powyższym zakresie oraz ustalanie planu pracy z rodziną dokumentowane było w formie korespondencji pomiędzy Dyrektorem kontrolowanej jednostki a przedstawicielami wykazanych instytucji. W przypadku 5 wychowanków, praca z rodziną była niemożliwa z uwagi na pozbawienie 8 rodziców władzy rodzicielskiej, natomiast 2 rodziców zostało określonych jako nieznani. Rodzice pozostałych 3 dzieci mieli ograniczoną władzę rodzicielską, w tym matka jednej wychowanki przebywała w Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle chorych z niepełnosprawnością. Dyrektor Placówki umożliwiał członkom rodzin dzieci i rodzicom z ograniczoną władzą rodzicielską regularność kontaktu z wychowankami, w każdy piątek w godzinach od 16:00 do 20:00 oraz w innym terminie po wcześniejszym ustaleniu. Odwiedziny odbywały się na terenie Placówki, a zasoby lokalowe oraz zorganizowany teren rekreacyjny (ogród) przyległy do domu, w którym mieści się Placówka, umożliwiały zachowanie warunków intymności relacji rodzinnych z jednoczesnym zapewnieniem dzieciom bezpieczeństwa.

Członkowie rodzin dzieci, w tym rodzice, rodzeństwo, dziadkowie byli zapraszani na uroczystości stanowiące ważne wydarzenia w życiu dziecka m.in. takie jak urodziny, I Komunia Święta. Dyrektor kontrolowanej jednostki deklarował możliwość poczęstunku dla osób odwiedzających dzieci z gotowością noclegu dla przyjezdnych z dalekich rejonów Polski (np. woj. pomorskie). Członkowie rodzin dzieci, mogli kontaktować się z nimi także za pośrednictwem telefonicznym. Część starszych wychowanków posiadała do swojej dyspozycji telefony komórkowe, co umożliwiało im podtrzymywanie kontaktu z rodzinami.

Zebrane dane zostały potwierdzone przez zespół kontrolerów podczas przeprowadzonych rozmów indywidualnych z dziećmi.

W trakcie postępowania kontrolnego ustalono, iż pomimo spełnienia warunków przez Dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej nr 5 w Nowej Rudzie, rodzice sporadycznie korzystali z możliwości odwiedzin dzieci, a z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej przekazywane były informacje o braku woli rodzin do pracy na rzecz poprawy warunków i umożliwienia opuszczenia przez dzieci pieczy zastępczej. Na fakt ten wpływ miał brak zgody rodzin na wsparcie w postaci asystenta rodziny, uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz migrujący charakter funkcjonowania rodziców, powodujący niemożność ustalenia ich aktualnego miejsca zamieszkania.

Analizując przestrzeganie przez kontrolowaną jednostkę przepisów art. 136, art. 138 ust. 1 i art. 139 ustawy dotyczących organizacji i dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą zorganizowano dwa zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Poddana ocenie działalność zespołów dotyczyła posiedzeń, które odbyły się w dniach 20 marca 2017 r. i 5 października 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 32-36)

O terminie zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka wyznaczonego na dzień 20 marca 2017 r. Placówka powiadomiła organizatora rodzinnej pieczy zastępczej tj. Towarzystwo Społeczne „Razem” Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kłodzku, Szkołę Podstawową nr 3 w Nowej Rudzie oraz możliwych do zaproszenia rodziców 3 wychowanków.

W wyniku kontroli dokumentacji z posiedzenia zespołu w dniu 20 marca 2017 r. ustalono, że w składzie zespołu byli: dyrektor placówki, pedagog szkolny, przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ze względu na fakt, że część rodziców została pozbawiona władzy rodzicielskiej, a część do których wysłano zaproszenie nie stawiała się we wskazanym terminie, w posiedzeniu nie wzięli udziału rodzice. Zespół dokonał oceny każdego wychowanka w następujących obszarach: sytuacja rodzinna, metody pracy z dzieckiem i rodziną, realizacja planu pomocy, stan zdrowia, możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub rodzinnej pieczy zastępczej oraz ewentualna potrzeba umieszczenia dziecka w innej placówce. We wszystkich przypadkach sporządzono wnioski o zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przekazano je skutecznie do właściwego sądu.

Po zapoznaniu się z dokumentacją kolejnego posiedzenia zespołu z dnia 5 października 2017 r. ustalono, iż wszystkie wymogi ustawowe zostały spełnione. Natomiast w odróżnieniu do zespołu z dnia 20 marca 2017 r., w posiedzeniu zespołu wzięli udział: wychowawca

z kontrolowanej jednostki, kurator sądowy oraz pracownik socjalny z Ośrodka Pomocy Społecznej. Zaproszeni rodzice ponownie wykazali absencję. Częstotliwość posiedzeń zespołów była niezgodna z wytycznymi ustawy, tj. posiedzenie drugiego zespołu odbyło się z przekroczeniem terminu 6 miesięcy. Ustalono, iż uchybienie nastąpiło w wyniku nieprzewidzianego zdarzenia losowego w postaci choroby i hospitalizacji Dyrektora Placówki, co spowodowało konieczność przesunięcia wcześniej zaplanowanego terminu spełniającego ustawowy okres 6 miesięcy. Ponadto w trakcie kontroli Dyrektor Placówki skorygował nazwę wniosków błędnie zatytułowanych - „Wniosek stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka”. We wszystkich przypadkach sporządzane były wnioski o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej z informacją o trwającym toku przekazania do Sądu.

(dowód: akta kontroli str. 15-16, 36)

Dalsza część postępowania kontrolnego ujawniła, że dla każdego wychowanka sporządzono diagnozę psychofizyczną, o której mowa w § 14 rozporządzenia. W przypadku 7 wychowanków stwierdzono uchybienie w postaci sporządzenia diagnozy 1 grudnia 2014 roku, poprzedzając datę skierowania dzieci do Placówki tj. od 1 stycznia 2015 roku. Uzyskano wyjaśnienie, iż dzieci przebywały w Rodzinnym Domu Dziecka prowadzonym przez Dyrektora kontrolowanej jednostki i mieszczącym się pod tym samym adresem, a sporządzone diagnozy opracowano w związku z planowanym skierowaniem dzieci do nowo tworzonej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego nr 5 w Nowej Rudzie. W przypadku wychowanka J. M. diagnoza została sporządzona dopiero po 5 miesiącach od dnia przyjęcia dziecka do Placówki, co stoi w sprzeczności z pojęciem „niezwłoczności”. Ustalono, że stwierdzony stan wynikał z przyczyn niezależnych od Dyrektora Placówki i był spowodowany niemożnością wyznaczenia przez psychologa terminu badania, które odbywało się w siedzibie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W przyszłości należy wyeliminować tego typu sytuacje sporządzając diagnozy niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Merytoryczna ocena przedłożonych diagnoz wykazała, że każda z nich zawierała: mocne strony dziecka, przyczyny kryzysu w rodzinie, opis relacji dziecka z otoczeniem, opis rozwoju dziecka, wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej, pracy z rodziną dziecka oraz przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

(dowód: akta kontroli str. 37-43)

Na podstawie sporządzonej diagnozy psychofizycznej dziecka, Dyrektor kierujący procesem wychowawczym opracował plan pomocy, o którym mowa w § 15 rozporządzenia

zawierający: imię i nazwisko dziecka, datę sporządzenia planu, okres jego obowiązywania, cel pobytu w Placówce oraz działania krótkoterminowe i długoterminowe. Sporządzanie planów pomocy odbywało się przy współpracy z przedstawicielem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz informacji z jednostek pomocy społecznej odpowiedzialnych za pracę z rodziną w gminie. Plan pomocy dziecku był modyfikowany nie rzadziej niż co pół roku.

Dla wychowanków kontrolowanej jednostki, prowadzone były karty pobytu zawierające informacje z obszarów wskazanych w § 17 ust. 2 rozporządzenia. W jednostkowych przypadkach nie zawarto informacji na temat stanu zdrowia dziecka, postępów w nauce szkolnej. W trakcie kontroli Dyrektor Placówki zobowiązał się do uściślenia obszarów zgodnie z rozporządzeniem i czytelnego określania treści.

(dowód: akta kontroli str. 44-49)

Przebywające w kontrolowanej jednostce dzieci realizowały obowiązek szkolny, natomiast 1 dziecko uczęszczało do przedszkola. Pięcioro wychowanków regularnie uczęszczało na zajęcia dodatkowe, rozwijając swoje zainteresowania w zakresie piłki nożnej, lekkoatletyki, tańca, warsztatów artystycznych z obszaru rzeźbiarstwa i ceramiki. Zajęcia organizowane były w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowej Rudzie oraz Klubie Sportowym „PIAST” Nowa Ruda.

W okresie objętym kontrolą, nie wystąpiła sytuacja uzasadniająca konieczność realizowania przez Dyrektora Placówki wymogu określonego w art. 100 ust. 4 ustawy poprzez bieżące zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach przebywających w Placówce z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą adopcję. Dyrektor kontrolowanej jednostki poinformował, iż w okresie poprzedzającym okres kontroli do Ośrodka Adopcyjnego zgłoszonych zostało 5 wychowanków, których sytuacja prawna spełniała ustawowy wymóg. Wobec wychowanka J. M. w dniu 24 kwietnia 2017 roku, wpłynęła informacja z Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Gdańsku, dotycząca decyzji o wycofaniu chłopca z adopcji krajowej i zagranicznej. Przyczyną było stwierdzenie przez Komisję ds. Kwalifikacji Dzieci i Doboru, iż przysposobienie chłopca nie leżało w jego najlepszym interesie.

Analiza akt pozwoliła na stwierdzenie, iż wszystkie dzieci były umieszczone w pieczy zastępczej przed 19 września 2014 roku i nie zaistniała sytuacja o której mowa w art. 100 ust. 4a ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 30, 50-51)

Po przeanalizowaniu danych tabelarycznych ustalono, iż wszystkie dzieci wpisane do ewidencji Placówki objęte były kształceniem realizowanym przez jednostki oświatowe

i wskazaniem aktualnego poziomu nauczania. Czworo dzieci posiadało orzeczenia o niepełnosprawności i objętych było dodatkowym wsparciem specjalistycznym.

W Placówce przestrzegany był przepis § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, nakazujący comiesięczne wypłacanie dzieciom kwot pieniężnych do własnego dysponowania. Na podstawie przedłożonych list wypłat kieszonkowego za 4 losowo wybrane miesiące, stwierdzono podpisywanie odbioru kwot pieniężnych przez 7 wychowanków. W przypadku najmłodszej wychowanki J. J. kieszonkowe było wypłacane przed 5 rokiem życia, co jest niezgodne z cyt. rozporządzeniem. Z uwagi na swój wiek, dziecko nie składało podpisu potwierdzającego odbiór kwoty pieniężnej. W celu wyeliminowania stwierdzonego uchybienia należy każdorazowo zadbać aby zapewniana kwota pieniężna dotyczyła dzieci spełniających określone rozporządzeniem kryterium wiekowe.

(dowód: akta kontroli str. 52-53)

Postępowanie kontrolne pozwoliło na stwierdzenie, iż w sprawdzanym okresie nie wystąpiły przesłanki uzasadniające podjęcie działań w zakresie przygotowywania wychowanków do usamodzielnienia oraz żadne z dzieci nie opuściło placówki z tego powodu.

W Placówce prowadzona była ewidencja wychowanków z podziałem na lata. W okresie objętym kontrolą w ewidencji wpisanych było 8 wychowanków, a stan osobowy nie ulegał zmianom. Prowadzona w Placówce ewidencja zawierała wszystkie wymagane elementy, takie jak: imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia dziecka, adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka oraz aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów.

Z informacji przekazanych przez Dyrektora Placówki wynika, że od 1 października 2016 roku do dnia kontroli, nie wystąpiło zdarzenie w postaci nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce. W sytuacji zaistnienia takiego zdarzenia, Dyrektor zobowiązany jest do postępowania określonego w § 5 rozporządzenia.

Pomoc dzieciom w nauce organizowana jest przez Dyrektora kontrolowanej jednostki. Każde dziecko posiadało miejsce do nauki wyposażone w takie elementy jak: biurko, krzesło, oświetlenie, pomoce naukowe, artykuły piśmiennicze. Deficyty edukacyjne dzieci, wyrównywane były w trakcie pracy prowadzonej przez opiekunów oraz udział wychowanków w zajęciach kompensacyjno – korekcyjnych, logopedycznych, organizowanych przez specjalistów poza Placówką. Z uwagi na brak osób chętnych do wolontariatu, kontrolowana jednostka nie korzysta z wsparcia w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 54-55)

Na podstawie analizy akt, oświadczeń złożonych przez Dyrektora kontrolowanej jednostki, a także informacji uzyskanych w trakcie rozmów indywidualnych z dziećmi stwierdzono, iż w Placówce przestrzegany jest przepis art. 4 pkt 1-11 ustawy, dotyczący praw dziecka. Dzieci były informowane o prawach, w tym do:

- Adopcji (realizowane poprzez zgłoszenia do Ośrodków Adopcyjnych).
- Oświaty i nauki (realizowane w jednostkach oświatowych poza placówką).
- Ochrony zdrowia i opieki medycznej (realizowane w Zakładach Opieki Zdrowotnej, Centrach Medycznych. W sytuacji wystąpienia hospitalizacji, dyrektor towarzyszył dziecku będąc z nim stale na Oddziale szpitalnym. Czoro wychowanków posiadało orzeczenia o niepełnosprawności i otrzymywało wsparcie specjalistyczne).
- Wszechstronnego rozwoju osobowości (udział w kołach i sekcjach zainteresowań).
- Swobody wyznania (udział dzieci w mszach świętych, przystąpienie do sakramentu I Komunii Świętej).
- Dostępu do informacji (internet, TV, radio, książki).
- Nietykalności osobistej (dzieci zgłaszały i wykazywały poczucie bezpieczeństwa).
- Prywatności i równości (zapewnione warunki lokalowe oraz stały kontakt z opiekunami).

(dowód: akta kontroli str. 20-21, 55)

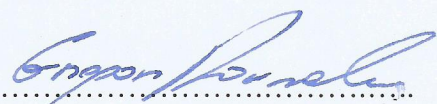
Dzieci zamieszkiwały pokoje dwuosobowe, wyposażone m.in. w łóżka, szafy, zabawki, ozdoby. Wychowankowie zgłaszali możliwość decydowania o wystroju swoich pokoi, zakupie ubioru, wypowiedania się w sprawach dla nich ważnych.

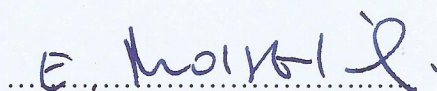
Ponadto stwierdzono, iż w Placówce prowadzona była dla każdego dzieckateczka z dokumentami dotyczącymi ich indywidualnych spraw z zakresu: osiągnięć sportowych, edukacyjnych, zainteresowań, ważnych wydarzeń z życia, utrwalanych fotografiami oraz nagraniami audio – video.

W toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego nr 5 w Nowej Rudzie nie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z tym nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

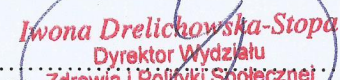
Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2017, poz. 697, ze zm.).

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik jednostki kontrolującej)